

סימן עו

דין הצלי לענין הדחה ומליחה

שו"ע א ע"פ תוס' ורא"ש (ע"פ חולין יד.):

הצלי אין צריך מליחה (ש"ך : ואף לא הדחה) לפי שהאש שואב הדם שבו מעצמו. אבל אם דם אחר נטף על הצלי אפילו אותו דם הוא צונן – לא אמרינן שהאש שואבו, ואוסר ממנו כדי נטילה (ולרמ"א אוסר בששים).

רמ"א ב :

וי"א (רמב"ן) דצלי בעי הדחה תחילה, **וי"א (רש"י)** דצריך גם כן קצת מליחה תחילה, והמנהג להדיחו תחילה וגם למלחו קצת כאשר נתחב בשפוד וצולחו מיד קודם שיתמלא המלח דם, מיהו אם לא הדיחו ולא מלחו כלל או מלחו בלא הדחה תחילה ונצלה כך מותר ובלבד שלא שהה כך במליחתו בלא הדחה שיעור מליחתו אבל אם שהה כל כך קודם שצלאו אסור.

ואין חלוק בכל זה בין אווזות ושאר עופות החלולים (כמרדכי ובי"י, ודלא כסמ"ג דסובר דבחלולים צריך למלוח גם לצלי), ובלבד שלא יהיו מלואים בביצים או בשאר בשר אבל אם הם מלואים דינם כבשול וצריכים מליחה תחילה כמו לקדרה.

רמב"ם סובר שגם לצלי צריך מליחה, אלא שאין צריך לשהות במלחו שיעור מליחה (וראיה ממנחות כא. ע"פ גירסת הרמב"ם, דבקדשים "נותן עליו מלח ומעלהו... וכן לצלי").

שו"ע ב :

רצה למלוח צלי ולאכלו בלא הדחה (שאחר מליחה) עושה ואין לחוש לדם שעל המלח.
– **מגיד משנה**

ויש מי שאומר דהני מילי כשמולחו וצולחו מיד, אבל אם שהה במלחו המלח בולע ונאסר, לפיכך מדיחו יפה קודם צלייה.
– **רשב"א**

שיעור זמן הצליה להכשרת בשר

ר"ן: עד שיתבשל כמאכל בן דרוסאי (ויש מח' בהלכות שבת אם זה שליש בישולו או חצי בישולו).

רשב"א: עד שיהא ראוי לאכילה לרוב בני אדם (רמ"א עו/ה כתב דהיינו חצי צלייתו).

טור, או"ה: עד שיזוב כל דמו ופירשו, דהיינו חצי צלייתו.

הגש"ד: עד שיתייבש מבחוץ (מפני שאין הנשים בקיאות בדבר).

רא"ש: אפילו לא נצלה יפה ולא נפלט כל הדם לחוץ.

רמ"א ב פסק דהשיעור הוא חצי צלייתו (וכ"פ שו"ע סט/כא). **אך רש"ל** אוסר בחצי צלייתו.

ט"ז פסק שראוי לנהוג כהגש"ד דעד שיתייבש מבחוץ, כדי לצאת כל הדעות.

וכתב הש"ך שאין חילוק בדין זה בין אם רוצה לאכלו רק צלי או שרוצה לבשלו אח"כ.

הדחה שאחר הצליה

ר"ן: אין צריך הדחה אחר הצלייה, כי האש שואב הדם מעליו.

או"ה: אין צריך הדחה, רק שהעולם נוהגים להדיחו אם רוצה לבשלו אח"כ (משום דכשיבשלו אז יתאדם התבשיל ויש בעיית מראית עין).
וכ"פ רמ"א עג/א

ש"ד: נוהגים לכתחלה להדיחו אפילו אינו רוצה לבשלו (דטעם ההדחה הוא משום דם הדבוק בו), אך בדיעבד מותר (דנורא משאב שאיב).
וכ"פ רמ"א עו/ב

פמ"ג יישב את הסתירה בפסקי הרמ"א, שב-עג/א זה מדינא וב-עו/ב זה ממנהגא.

הרמ"א בתו"ח פסק בשם האגודה דאם נצלה בלא מליחה, צריך להדיחו אחר הצליה ג' פעמים [וביאר הש"ך דאפילו אם נמלח קודם הצליה ולא שהה שיעור מליחה או אפילו שהה ולא הודח אחר המליחה - צריך להדיח אחר הצליה ג' פעמים], **אך רש"ל פסק** דלעולם מספיק הדחה אחת.

דין סכין שפוד ורשת

דין סכין שחתכו בו צלי שאצל האש שלא נמלח כשעוד לא נצלה כל צרכו
ודין שפוד שצלו בו בשר שלא נמלח:

סמ"ג: הסכין אסור כי נבלע בו דם מהצלי, והשפוד מותר כי אמרינן כבולעו כך פולטו.

רשב"א, ראב"ד: גם הסכין וגם השפוד אסורים. [והוסיף הראב"ד דלפי זה אסור להשהות הצלי על השפוד לאחר שהוסר מן האש לאחר שפסק הבשר מלזוב שמא יחזור הבשר החם ויבלע ממנו]¹

רא"ש: גם הסכין וגם השפוד מותרים, והטעם דנורא משאב שאיב כל הדם ואינו מניח הדם ליבלע בשפוד ובסכין דטבע האור דגורם כשמתחיל לחמם הבשר מיד מושך הדם אליו בענין שאינו נבלע בשום דבר הסמוך לו.

שו"ע ד פסק כרא"ש.

רמ"א פסק ש"אנו נזהרין לכתחילה ומתירין בדיעבד."

רש"ל – בסכין: לעצמו יש להורות דבדיעבד מותר רק אם קנחו בדבר קשה, ולאחרים יש להורות כרמ"א דמותר בדיעבד אף אם לא קנחו בדבר קשה. **בשפוד:** ש"ך סובר שרש"ל פוסק דבדיעבד מותר כרמ"א, אך **הט"ז** סובר שרש"ל סובר דאסור אפילו בדיעבד [וכך הכריע הט"ז באין הפסד מרובה].

קיצוש"ע של הרב פפויפר:

"מגדולי הפוסקים האחרונים יש מי שכתב (יד יהודה), שכמדומה שהיום לא נהגו כלל ללבן השיפוד, אלא חוזרים וצולים בו בלא ליבון כלל. ולתת טעם למנהג זה נראה לי משום שאנו מחמירים לצלות הבשר עד שיתייבש מבחוץ², אע"פ שכבר כלה כל הדם שבו בשיעור חצי צלייתו. ואם כן פשוט שאפשר להחשיב את השהייה הנוספת שמשעה הבשר והשיפוד על האש, אחר שכלה כל הדם מן הבשר, כליבון לשיפוד... ונראה לי שהסומך על מנהג זה וסברא זו שהבאנו כדי להקל ברשת צליה לא הפסיד³. ולענין שיפוד יש לפנות למורה הוראה ונהרא נהרא ופשטיה".

¹ ש"ך: משמע דבעודו עדיין על האש אפילו פסק כבר מלזוב דם של עצמו מותר, והיינו טעמא דכל זמן שהוא אצל האש אמרינן כל מה שבולע הבשר מן השפוד חוזר ופולט דכבולעו כך פולטו, דלא כעטרת זהב.

² ואילו הרמ"א מייירי בצולה חצי שיעור צלייתו בלבד, שכך הדין לדעתו אפילו לכתחילה, ורק אנו נוהגים להחמיר לצלותו עד שיתייבש מבחוץ. (ראה לעיל עמ' 70)

³ משום שברשת צליה ממילא יש צדדים להקל כמובא להלן.

דין רשת שצלו עליה בשר שלא נמלח:

קיצוש"ע של הרב פפויפר :

רשת צליה שצולין עליה בשר, יש ספק אם דינה כשיפוד שצריך לכתחילה ללבנה בין צליה לצליה, או יכולים להקל בה שאפילו לכתחילה אין צריך ללבנה : החילוק הראשון בין שיפוד לרשת הוא שבשיפוד התחוב בתוך הבשר י"א שלא שייך לומר בכה"ג דם מישרק שריק, כיון שאין לדם מקום לזוב, משא"כ ברשת שבקל זב הדם דרך הנקבים.

החילוק השני הוא ששמא דווקא בשיפוד מחמרינן לחוש שבלע דם, שמכיון שתחוב בתוך הבשר אין בכח האש לשאוב הדם ממנו ולמנוע הדם מלהיבלע בו, משא"כ ברשת צליה שהרשת מגולה על האש מסברא מיד כשיפלט דם מן הבשר האש תשאב את הדם ולא תניחנו להיבלע ברשת.

ומדברי פמ"ג נראה שברשת צליה אכן לא יצטרכו ללבנה בין צליה לצליה, ורק בשיפוד שתחוב בבשר צריך ליבון כי הבשר מונח בדוחקא על השיפוד.

דינים נוספים

- **רמ"א ב :** נהגו להחמיר כשצולין בשר בלא מליחה (או שנמלח ולא שהה שיעור מליחה) שלא להפך השפוד תמיד כדי שיזוב הדם, ובדיעבד אין לחוש.
- **שו"ע ה (ע"פ חולין קיב).** – צלי שלא נמלח וחתכו על גבי ככר אע"פ שיש בככר מראה אודם (ש"ך : ואע"פ שעבר בכל הככר מעבר לעבר ואע"פ שהמוהל עב [דלא כרש"ל שאוסר במוהל עב]) - מותר אם נצלה עד כדי שהוא ראוי לאכילה לרוב בני אדם (רמ"א : דהיינו חצי צלייתו).
- **רמ"א :** וה"ה שהמוהל בלא ככר נמי שרי. [כרשב"א, ודלא כראב"ד שאוסר משום מראית עין]
- **שו"ע ו** – בשר שצולין בלא מליחה אין נותנין כלי תחתיו לקבל שמנונית הנוטף ממנו עד שיצלה עד שיהא ראוי לאכילה ע"י צליה זו.